

STAPPENPLAN VOOR SPORT- OF SPEELPLEK

TNO innovation
for life

Openbare ruimte is in Nederland schaars. De beperkte ruimte die beschikbaar is voor sport en spel in de directe woonomgeving moet zo optimaal mogelijk worden benut. Deze flyer zet voor verschillende belangenpartijen in 10 stappen uiteen welke thema's hierbij van belang zijn. Overheden, projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties, kinderopvanginstellingen en scholen kunnen met de aanwijzingen in deze flyer succesvolle sport- en speelplekken creëren. Actieve participatie van de gebruikers in de verschillende stappen is hierbij van essentieel belang.

STAP 1 DOELGROEP(EN)

- Bepaal voor wie u een succesvolle sport- of speelplek wilt creëren (Bijv. 0-4 jarigen, basisscholieren (onder-, midden-, bovenbouw), jongeren (12-18 jaar), volwassenen en/of ouderen).
- Bepaal of u (extra) aandacht wilt besteden aan specifieke doelgroep(en) (Bijv. meisjes, allochtonen, ouderen, chronisch zieken, gehandicapten).
- Bepaal hoe u deze doelgroep(en) wilt bereiken. Bepaal welke specifieke maatregelen u hiervoor neemt.
- Betrek de doelgroep zo veel mogelijk bij de volgende stappen.

STAP 2 DOEL(EN)

- Bepaal wat het doel is van de locatie. Wat wilt u met deze plek bereiken? Voorbeelden van doelen zijn:
- lichamenlijk actieve leefstijl bevorderen;
  - functioneel trainen;
  - energieverbruik vergroten (o.a. preventie van overgewicht);

- motorische vaardigheden ontwikkelen;
- beweegplezier en speelwaarde vergroten;
- sportparticipatie vergroten;
- sportprestaties verbeteren;
- sociale contacten verstevigen (ontmoeten);
- leefbaarheid van de wijk verbeteren;
- integratie verbeteren;
- generaties samen laten 'spelen';
- speelkansen bieden aan kinderen met een beperking

STAP 3 LOCATIE

Bepaal de optimale locatie voor een nieuwe sport- of speelplek.

- Stem de afstand tot woonhuizen af op de doelgroep (jonge kinderen bijvoorbeeld maximaal 300 meter).
- Beperk barrières (water, drukke verkeerswegen, treinrails) op de route naar de sport- of speelplek (zie ook Stap 4).
- Houd rekening met wet- en regelgeving omtrent de openbare ruimte.

- d. houd rekening met andere sport- en speellocaties in de buurt (bijvoorbeeld d.m.v. een wijkscouw)

STAP 4 BUDGET

Creëer helderheid over beschikbaar budget in verschillende fasen.

Het beschikbare budget zal moeten worden verdeeld over de volgende fasen:

- Vaststellen programma van eisen (d.m.v. participatie);
- Ontwerp- en inrichtingsvoorstel van de plek;
- Plaatsing van toestellen, speelaanleidingen en ondergronden;
- Onderhoud van de totale speelplek.

STAP 5 TOEGANG

Bepaal wat drempels/barrières zijn die de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de locatie kunnen beperken en neem deze waar mogelijk weg. Denk hierbij ook aan rolstoelgebruikers en kinderwagens.

Aandachtspunten zijn:

- slechte infrastructuur (bijv. geen fiets- of wandelpaden, geen fietsenhokken);
- onveilige verkeerssituaties;
- diep water met steile kanten;
- onvoldoende verlichting;
- onvoldoende toezicht;
- ontbrekende omheining.
- Beperkingen in toegankelijkheid op specifieke tijdstippen
- Is de omgeving of de weg ernaar toe schoon, heel en veilig?

STAP 6 INRICHTING

Bepaal de optimale inrichting. Juist bij deze stap kan gebruikersparticipatie de kwaliteit van het ontwerp/inrichtingsvoorstel verhogen.

- Bepaal welke sport- en speeltoestellen of speelaanleidingen het beste passen bij de doelgroep (zie Stap 1) en het doel (zie Stap 2) van de locatie. Kies hierbij zo veel mogelijk voor duurzame opties.
- Bepaal welke ondergrond de speeltaalwaarde kan optimaliseren. Er is een ruime keuze aan ondergronden, van natuurlijke materialen tot hightech materialen. Kijk naar de aanschaffkosten, het gebruiksgemak en de kosten voor onderhoud op een termijn evenredig aan de levensduur van de toestellen.
- Bepaal op welke manier u aandacht wilt besteden aan de aantrekkelijkheid van de locatie voor specifieke doelgroepen (zie Stap 2).
- Bekijk de mogelijkheid te kiezen voor een natuurlijke speelomgeving

- Let bij de inrichting op de duurzaamheid van toestellen, speelaanleidingen en ondergronden.
- Bepaal of u gebruik wilt maken van afrastering of zones voor de veiligheid van de jongste leeftijdsgroepen of specifieke doelgroepen en/of ter afscherming of aanduiding van bijvoorbeeld sportveldjes.
- Bepaal of u specifiek aandacht wilt besteden aan (extra) groen en/of water op en rondom de locatie. Zo ja, hoe? Wie is verantwoordelijk voor het onderhoud?
- Bepaal waar verlichting noodzakelijk is. Hoe wilt u dat realiseren?
- Houd rekening met de wet- en regelgeving omtrent sport- en speeltoestellen en de openbare ruimte.
- Houd rekening met de buurtbewoners; betrek ze tijdig in het plan- en inrichtingsproces (zie ook stap 7).
- Houd rekening met de (wensen van) organisaties die ook toekomstige gebruikers zijn van de speellocatie, zoals bijvoorbeeld sportbuurtwerkers, welzijnswerkers, scholen en kinderdagverblijven (zie ook stap 8).

STAP 7 SOCIALE CONTROLE

Bepaal de optimale omstandigheden.

- Bepaal of u (vaste) begeleiding en/of toezicht op de locatie wilt aanbieden. Zo ja, wie (profiel/competenties) en wanneer (tijdstippen, dagen)?
- Denk na over de aanwezigheid van jongeren op de locatie. Hoe wilt u voorkomen dat zij een drempel vormen voor andere gebruikers? Bijv. door het betrekken van jongeren bij het organiseren van activiteiten.

STAP 8 GEBRUIK

Bepaal hoe u wilt zorgen voor een optimaal gebruik.

- Bepaal of u specifieke maatregelen wilt nemen om het gebruik van de locatie gedurende de gehele dag te bevorderen. Zo ja, welke?
- Bepaal of u het gebruik door vaste groepen wilt bevorderen. Bijv. door gymlessen, sportverenigingen, kinderpattijtes, sportclinics, sport kennismakingscursussen, (school)toernooien, trainingsprogramma's voor ouderen. Zo ja, welke groepen, hoe vaak, op welke tijden?

STAP 9 ONDERHOUD

Bepaal hoe u wilt zorgen voor onderhoud en schoonmaken van de locaties.

- Denk na hoe u mogelijke overlast van honden- en katten(poep) kunt minimaliseren.
- Zorg voor voldoende (langjarige) financiële middelen voor onderhoud en/of begeleiding.
- Vraag naar de onderhoudskosten bij uw leveranciers?
- Denk aan de mogelijkheid om buurtbewoners te betrekken bij het onderhoud, maak het bespreekbaar.

STAP 10 NETWERK

Bepaal hoe u wilt zorgen voor een goed netwerk van partijen die samenwerken.

- Wilt u samenwerking realiseren? Zo ja, met welke partijen en voor welke onderdelen? Bijv. Brede School, kinderopvang, sport- en/of buurtverenigingen, vrijwilligersorganisaties, hoveniers(opleidingen), fysiotherapiepraktijken, seniorenflats. Zo ja, hoe wilt u dat organiseren?
- Denk ook na over communicatie over het georganiseerde aanbod op de speellocaties (aankondigingsbord werkt goed). Door regelmatig iets te organiseren houdt u de playground levendig en creëert u een mooie ontmoetingsplek in de buurt.

TNO.NL

GEZOND LEVEN

TNO initieert technologische en sociale innovatie voor een gezonde inrichting van ons leven en voor een vitale samenleving.

Wassenaarseweg 56
Postbus 2215
2301 CE Leiden

www.tno.nl/playground
www.nisb.nl/ruimtevoorbewegen
www.spelen.org